

משימטיקה :

מה הם לא מבינים?

ומה אפשר לעשות עם זה?

נעמה טל, רחל כהן, גליה גונן, מיכל איילון ורוחמה אבן
מכון ויצמן למדע

הכנס הארצי השנתי להוראת מתמטיקה בחטיבה העליונה - תשע"ה

31.3.15

פעילות על משימה

(בזוגות)

פתרו את המשימה.

אילו קשיים ו/או הבנות של תלמידים ניתן לחשוף באמצעות המשימה?

אילו הבנות ו/או קשיים יכולים להתגלות אצל תלמידים?
דין

מה אנחנו מצאנו – דוגמאות

ה"אלגבריסט" – קושי בשימוש בייצוג שאינו אלגברי.

2.

$$g(x) = 4x^2 + 11$$
$$g'(x) = 4x^2 - 16x$$
$$0 = 4x^2 - 16x$$
$$0 = 4x(x^2 - 4)$$
$$x_1 = 0$$
$$x_2 = 2$$
$$x_3 = -2$$

x	-3	-2	-1	0	1	2	3
y	20	5		11		5	
y'	-	0	+	0	-	0	+
יציאה אל							

נק קיצון: $(-2, 5)$; $(0, 11)$; $(2, 5)$
מינימום   מקסימום   מינימום

מה אנחנו מצאנו – דוגמאות

ה"אלגבריסט" – קושי בשימוש בייצוג שאינו אלגברי.

התלמיד לא הצליח לפתור את אי השוויון בדרך גרפית, וניסה ללא הצלחה לפתור אותו בדרך אלגברית.

מדוע גמישות בבחירת ייצוג חשובה?

תכנית הלימודים והבחינה דורשות יותר ויותר הבנה, ובבחינת הבגרות מופיעים תרגילים ללא תבנית אלגברית.

בטבלה שלפניך מוצגים ערכים מסוימים של הפונקציה $f(x)$ בקטע $1 < x < 2$.

x	1.1	1.2	1.3	1.4
f(x)	1.19	1.28	1.36	1.43

הפונקציה $f(x)$ חיובית בקטע הנתון, ואין לה נקודות קיצון פנימיות בקטע זה.

נתון כי פונקציית הנגזרת השנייה $f''(x)$ שלילית בקטע הנתון.

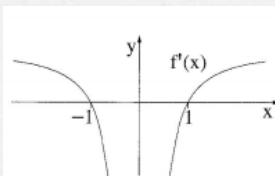
א. קבע מהו הסימן של $f'(1.2)$. נמק.

ב. קבע אם הטענה $f'(1.3) < f'(1.2) < f'(1.1)$ נכונה. נמק.

נתונה הפונקציה $g(x) = \sqrt{f(x)}$ בקטע $1 < x < 2$.

ג. בקטע הנתון מצא תחומי עלייה וירידה של הפונקציה $g(x)$ (אם יש כאלה). נמק.

ד. הראה כי בתחום $1.1 \leq x \leq 1.3$ אין פתרון למשוואה $g'(x) = f'(x)$.

בציור שלפניך מוצג הגרף של פונקציית הנגזרת $f'(x)$.

האסימפטוטה היחידה של הפונקציה $f(x)$ היא $x = 0$.

נתון כי יש פתרון אחד בלבד למשוואה $f(x) = 2$

ופתרון אחד בלבד למשוואה $f(x) = -2$.

א. רק על פי נתוני השאלה,

סרטט סקיצה של הפונקציה $f(x)$. נמק.

ב. נתון גם כי פונקציית הנגזרת $f'(x)$ היא: $f'(x) = \frac{ax^2 - b}{ax^2}$,

א ו- b הם פרמטרים שונים מ-0.

מצא את הפונקציה $f(x)$ (בלי פרמטרים).

מטרות הפרויקט

- לתת כלים למורה לגלות מה התלמיד יודע, מה אינו יודע, ומהם הקשיים שלו.
- מתוך כך להתערב באופן ממוקד במענה לקשיים שהתגלו אצל התלמיד.

הרקע לפרויקט משימטיקה

- נשירה מוגברת של תלמידי כיתה י' מרמת 5 יח"ל במתמטיקה
- חלק מהמהלך של משרד החינוך להעלות את מספר התלמידים הנשארים ב-5 יח"ל
- בנוסף לתלמידי 5 יח"ל, משרד החינוך מעוניין לעודד תלמידים מצטיינים ב-4 יחידות לגשת ל-5 יח"ל.
- שינוי תכנית הלימודים וההיבחות לכזו הדורשת יותר הבנה ופחות טכניקה – זיהוי הנקודות הקריטיות בתהליך הלמידה.

מה בפרויקט?

◦ משימות הערכה מעצבת העוסקות בנושאים מתמטיים מרכזיים הנלמדים בכיתה י' 5 יח"ל.

◦ חומרים למורים שיסייעו להם להשתמש במשימות ולעצב את הוראתם בהתאם לצרכים המתגלים.

◦ קורסים וכלים להכשרה של מורים ושל מנחי מורים.

הערכה מעצבת – לשם למידה

מול

הערכה מסכמת – של הלמידה

הערכה מסכמת: 0

מודדת הישגים; ציונים. 0

דגש על שיפוט – לשם הסמכה וסלקציה. 0

הערכה מעצבת: 0

מבקשת לזהות נקודות חוזק וקשיים של תלמידים 0
כדי שהמורה (והתלמידים) יוכלו לשנות בהתאם
את ההוראה והלמידה.

דגש על קידום הלמידה של תלמידים. 0

חברי הצוות

- ראש הפרויקט: פרופ' רוחמה אבן
- מנהלת הפרויקט: ד"ר מיכל איילון
- צוות הפיתוח: נעמה טל, רחל כהן, גליה גונן
- קבוצת המורים המלווים: אליאן בן דרור, נטלי דווידוב, רוחי זקס, רונן סלע, ליאת ספטון מרום, סיגל רותם, אירן רינג, אורנה שוהם, מתת שוורץ
- יועץ מתמטי: פרופ' אדריס תיתי
- יועצת לענייני הערכה מעצבת: ד"ר חני שלטון, ראמ"ה
- יועץ לענייני פיתוח והערכה: ד"ר אלכס פרידלנדר
- מזכירת הפרויקט: דנית אלקיים

ליצירת קשר

פרוייקט משימטיקה מכון ויצמן למדע

מיכל איילון מנהלת הפרוייקט
michal.ayalon@weizmann.ac.il

דנית אלקיים מזכירת הפרוייקט
052-354-5014